

громадянство України" не може бути взятий до виконання. Тож пропоную Верховній Раді України його відхилити. (rada.gov.ua Президент України Пропозиції до

Закону України "Про документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України").

1. Інтернет портал // www.rada.gov.ua

Надійшла до редколегії 08.02.12

УДК 346.21+347.192.3 + 347(075.8)

І. Лукач, канд. юрид. наук

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ КОНТИНЕНТАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРАВА

В статті досліджується історія становлення корпоративного права в законодавстві європейських країн континентальної системи права. Особливу увагу приділено таким державам як Франція та Німеччина, що найбільше вплинули на формування корпоративного права в інших країнах континентальної системи права.

Ключові слова: корпоративне право; історія становлення корпоративного права в європейських країнах континентальної системи права.

В статье исследуется история становления корпоративного права в законодательстве европейских стран континентальной системы права. Отдельное внимание уделено таким государствам как Франция и Германия, которые больше всего повлияли на формирование корпоративного права в других странах континентальной системы права.

Ключевые слова: корпоративное право, история становления корпоративного права в европейских странах континентальной системы права.

The article examines the historical formation of corporate law in the law system of continental European law. Special attention is paid to such states as France and Germany, which has most influenced the formation of corporate law in other countries of continental legal system.

Keywords: corporate law, history of formation of corporate law in the European countries of continental law system.

В нашій попередній статті, що була надрукована в **Віснику Київського національного університету імені Тараса Шевченка** [6; 43-46] ми торкалися історії створення перших акціонерних товариств в Європі і згадували про те, що право на першість виникнення корпорації оспорують такі країни як Франція та Швеція 13-14 ст. Зауважимо, що перші акціонерні товариства у вигляді, наближеному до сучасного з'являються на території континентальної Європи в Голландії (де у 1602 р. була зареєстрована Ост-Індська компанія) [4; 15]. Зокрема, в цілях запобігання зловживань з акціонерним капіталом в 1610, 1621, 1623 та 1624 роках було видано ряд едиктів, що обмежували угоди за акціями. Проте, через низку історичних подій Голландія не стала країною, корпоративне право якої згодом вплинуло на формування сучасних господарських товариств. В Європі країнами, що найбільше вплинули на розвиток сучасного корпоративного права зокрема, так і комерційного в цілому, стали Франція та Німеччина. Саме тому ми обрали ці країни для детального вивчення в нинішній статті становлення корпоративного права.

В українській та російській науці приділялася деяка увага історії становлення корпорацій, зокрема в працях В. А. Белова, О. М. Вінник, В. В. Гушніна, Т.В. Кашаніної та І.С. Шиткіної. Проте потрібно систематично розглянути становлення корпорацій в Європі, а саме Німеччині та Франції як країн, що найбільше вплинули на розвиток сучасного корпоративного права в цілому.

Розпочнемо з Франції, де перші сліди командити помітні ще в стародавні часи в Провансі та в Лангедоці (103-195). Прообразами корпорацій у Франції були *societates maris* та перші компанії у 16 ст., що почали торгувати з Індією. Однак, Франція не розвивала самостійне законодавство, а імплементувала англійські норми [5, 251-252].

Ми не зовсім поголжуємося з думкою В. А. Белова про те, що французьке корпоративне законодавство веде свою історію з революційної епохи, адже в роботі А. І. Камінки згадуються королівські привілеї, які видавав король Франції на зразок англійських та американських хартії. Так, серед компаній того часу варто відмітити Східну та Західну індійські компанії 1664 р. та Західну компанію 1717 р. [5; 255] Однією з перших корпорацій стала *Compagnie de la Nouvelle France*, яка була

заснована кардиналом Ришельє у 1628 р. [8; 93]. Не можна не зазначити, що вражає кількість вкладників зазначеної компанії – 100 осіб, тому її також називають Компанією ста асоційованих. Цій компанії було надано виключне право на торгівлю кардиналом Ришельє у французькій Луїзіані та Квебеку [15]. Капіталізація компанії була 90000 франків – гігантська сума за тих часів, втім, через історичні події ця вона проіснувала недовго [16].

І.Т. Тарасов відмічав, що незважаючи на наявні діючі акціонерні товариства, в Ордонансі Людовика 14 від 1673 р. є лише 3 види товариства – колективна, командитна та анонімна [8; 95] (тогочасні анонімні товариства не мали нічого спільного з сучасними, якими французьке законодавство зараз називає акціонерні товариства). Однак, не можна не відмітити той факт, що акціонерна форма у Франції *de facto* існувала. Більш того, акціонерні товариства створювалися не лише на основі актів короля чи уряду (на зразок англійських хартії), але і у явочному порядку (хоча ці випадки були поодинокими). Це відбувалося завдяки тому, що не було єдиного акту, який би дозволяв чи забороняв порядок створення акціонерних компаній будь-ким чи їх саме існування у будь-якій формі [5; 259].

Нарешті Декрет 1791 р. вперше проголосив серед інших громадянських прав і свободу промислів [3; 98], таким чином було зроблено перехід на зразок англійського від права хартії до реєстраційної процедури. Однак, такий лібералізм, який не був підтриманим державним регулюванням привів до того, що у Франції одразу почалися численні спекуляції на тлі створення фіктивних компаній. На нашу думку, це нагадувало Англію півстоліттям тому, коли уряд був вимушений прийняти Акт про бульбашкові компанії 1720 р. Протягом наступних 10 рр. видавалися численні акти з регулювання акціонерних компаній, втім системного підходу не було. Це пояснюється історичним реаліями Франції на межі 18-19 ст., коли змінювалися один за одним уряди різних політичних напрямів. Лише за настання відносної стабільності за часів Наполеона та прийняття Комерційного кодексу, можна говорити про системне законодавче врегулювання правового становище акціонерних товариств. В Комерційному кодексі 1908 р. акціонерна компанія дістала свою звичну назву *société anonyme* (SA), і їй було відведено 18 параграфів [8, 119].

На думку А.І. Каминки, роль Комерційного кодексу в становленні акціонерних товариств у Франції передусім була в його легітимізації та початковому правовому закріпленні, а на створення акціонерних товариств потрібна була згода уряду. Тоді як такі важливі елементи управління акціонерним товариством як загальні збори, звітність органів управління не були в ньому розглянуті [5; 263-264].

З позицій практики Комерційний кодекс Франції більш вдало закріпив інститут акціонерної командити, а саме: 1) відміна дозвільної системи створення, 2) допуск акцій на пред'явника [3, 99]. Така прозорість та легкість "зіграла" погану роль для цього інституту, оскільки вже в 1826 р. було зареєстровано близько 1100 акціонерних командит, тоді як акціонерних компаній – 507. Такий стан речей призвів до того, що акціонерні командити почали створюватися для будь-яких авантюрих проектів (сумнівні патенти, виснажені родовища тощо) [5; 255-256].

Згодом, на тлі нестабільної політичної ситуації у Франції, було розроблено кілька законопроектів, які пропонували реформу акціонерних товариств. Так, у 1837 р. було розроблено проект Закону про акціонерні товариства, яким акціонерні товариства створювалися в реєстраційному порядку, але його не було прийнято, втім до цього було навіть поставлено питання про заборону акціонерної форми, настільки серйозними були афери з нею [8; 119]. На противагу Законопроекту 1837 р., Закон 1856 р. забороняв створювати акціонерні в реєстраційному порядку, однак він залишив реєстрацію акціонерних командит та вперше закріпив деякі сучасні елементи діяльності акціонерних компаній, як визнання загальних зборів акціонерів вищим органом, а також забезпечення повної оплати статутного капіталу [3; 99]. Пізніше Законом 1863 р. було запроваджено 2 акціонерні форми: акціонерне товариство та акціонерне товариство з обмеженою відповідальністю. Останнє створювалося в реєстраційному порядку, а його статутний капітал обмежувався 20 млн. франків [8; 120].

Лише законом від 21.06.1867 р. (до нього увійшло більше 90% положень Закону 1863 р. [3; 100]) було повністю скасовано концесійну систему, а поряд з акціонерними товариствами створювалися ще і компанії зі змінним капіталом (*société à capital variable*), які були схожі на кооперативні товариства, які влада не хотіла вводити з політичних міркувань. У таких товариствах внески не є сталими, а приймаються постійно, як від колишніх, так і нових, тоді як з іншого боку долі членів за їх вимогою можуть бути цілком або частково повернені. Проте, капітал може бути зменшений такими сплатами лише на одну десяту свого ервинного розміру, який не повинен перевищувати спочатку суми в 200 тис. франків. Акції мають бути тільки іменними; їх мінімальна вартість визначалась в 50 франків і товариство вважалось остаточно заснованим після покриття однієї десятої підписного капіталу [2]. І. Т. Тарасов наголошував на тому, що закон 1867 р. містив інформацію лише про комерційні акціонерні компанії, а не про цивільні [8; 122-122].

На сьогодні основу французького законодавства про компанії становить Закон про комерційні товариства від 24 липня 1966 р. [11] з конкретизацією положень Декретом від 23.03.1967. Проте, варто відмітити, що положення Закону 1966 р. увійшли до положення Книги 2 нового Комерційного кодексу від 18.09.2000 [19], а сам Закон 1966 р. було скасовано. Так, згідно з ч. 1 ст. L210-1 Комерційного кодексу Франції комерційний характер товариства визначається його формою та предметом. Ч.2 уточнює, що в будь-якому розумінні комерційним є колективні товариства (*les sociétés en nom collectif*),

прості командитні товариства (*les sociétés en commandite simple*), товариства з обмеженою відповідальністю (*les sociétés à responsabilité limitée*) та акціонерні товариства (*les sociétés par actions*) [10]. Зауважимо, що ці товариства у свою чергу ще діляться на види, проте обсяг даної статті не дозволяє розкрити їх правовий статус.

Відмітимо, що французьке корпоративне право вплинуло на такі країни як Бельгія, Іспанія, Італія, Туреччина, колишніх французьких колоній в Африці, деяких Латиноамериканських країн (зокрема, Колумбія).

Переїдемо до розгляду становлення корпоративного права Німеччини. На думку В. А. Удінцева, саме в Німеччині торгове право набуло найбільш відособленої форми від інших галузей права, оскільки її економічний оборот не вписувався у вузькі рамки цивільного права античного світу [9; 69]. Іншою причиною відособлення торгового права було намагання з'єднати розрізненні німецькі землі, які не дуже охоче йшли на реформу цивільного права з його важливими соціальними інститутами, а от необхідні зміни в регламентації торгового обороту були зрозумілі як маленьким, так і великим князівствам. Таким чином, розроблена у Франції ідея об'єктивного торгового права у Німеччині мала об'єктивну форму [9; 70].

Якщо вести мову про німецьке корпоративне право, то не можна не згадати про історичні передумови його формування зокрема та торгового права в цілому. Одним з перших прообразів акціонерних компаній в Німеччині були *die Gesellschaft des Zcynnhandels* в Мейсоні (кінець 15 ст.), а також *Uglauer Woll und Tuchsocietat* 1726 р. Однак, на думку І.Т. Тарасова, ці товариства були швидше прообразом акціонерної командити, тоді як власне перша німецька акціонерна компанія під назвою *Orientalische Gesellschaft* з'явилася у Відні в 1719 р., потім слідує Гамбурзьке страхове товариство 1765 р., Берлінське страхове товариство від вогню 1812 р. [8; 102-103]. Однак, на думку Каминки, до акціонерних товариств можна віднести Бранденбургську Африканську компанію 1692 р. [5; 284] Також прообразами сучасних корпорацій були спілки гірничодобувних підприємств, перша з яких була заснована ще в 1415 р. в Леобені. Їх статутний капітал був поділений на куки (прообраз акцій), які розподілялися між засновниками [14].

Навіть в період, коли діяльність акціонерних компаній ще не регулювалася законодавчо, статuti акціонерних компаній в Німеччині були більш деталізовані особливо, що стосується внутрішніх відносин в товаристві [5; 284].

До прийняття відомого Загального Німецького Торгового Уложення 1861 р., на території сучасної Німеччини діяли різні закони з регламентації діяльності акціонерних компаній. Так, вперше законодавчо врегульована діяльність акціонерних компаній була в Гамбурзькому законі 1835 р. та Прусьському законі 1839 р. про залізничні підприємства [8; 126]. Метою останнього було присікання спекуляцій, які були пов'язані з бурхливим ростом будівництва залізних доріг. Особливістю цього закону було те, що він суттєво заціпав сферу публічного порядку, а саме була введена концесійна система не тільки для створення залізничних компаній, але і для випуску акцій та облігацій, встановлене зобов'язання повної сплати статутного капіталу під загрозою заборони видачі на руки не тільки акцій, але і інших документів, що їх замінюють [3; 101].

Зазначений прусський Закон 1839 р. був прообразом першого прусського Закону про акціонерні товариства 1849 р. концесійна система створення акціонерних товариств залишалася, однак поряд з цим, Законом 1849 р. досить детально було прописано необхідний

зміст статуту, порядок його прийняття та опублікування, права та обов'язки правління, вводився інститут річної публікації звітності компанії перед правлінням.

Відмітимо, що положення Закону 1849 р. майже повністю увійшли до Загального Німецького Торгового Уложення 5 липня 1861р. ЗНТУ поклало початок до її відміни концесійної системи [8; 127]. І тільки Закон про акціонерні товариства 1870 р. повністю відмінив спеціальний урядовий дозвіл на створення акціонерних компаній (окрім підприємств з будівництва залізних доріг та банків) [5; 300]. Більш того саме Закон 1870 р. увів дворівневу систему управління (виконавчий орган та правління), яка притаманна сучасному німецькому праву [24; 34-35]. З інших новел Закону 1870 р. варто згадати такі норми: 1) по мінімальну номінальну вартість акцій; 2) про заборону номінальної вартості акцій; 3) заборона викупу та погашення власних акцій; 4) відповідальність членів правління та ради директорів за збитку компанії та третім особам; 5) обов'язковість публікації річного балансу відповідної форми та змісту; 6) обов'язки члени правління повідомляти комерційний суд, який її зареєстрував, про загрозу її неспроможності [3; 103].

Зміна концесійної системи на реєстраційну не заставила чекати позитивних результатів з оживлення створення акціонерних компаній. Так, в Пруссії в період з 1790-1867 р. було створено 290 акціонерних компаній, а лише в 1872 р. – 504. На думку І.Т. Тарасова Закон 1870 р. був однією з причин кризи 1872 р. [8; 127], хоча А.І. Камінка був незгодним з нападками вбк цього Закону, оскільки останній лише відмінив концесійну систему, залишивши її для публічно важливого економічного сектору [5; 306] (про що ми писали вище). Насправді причиною кризи 1872 р. була франко-пруська війна, в ході якої були деякі шахрайства, пов'язані з відміною концесійної системи, однак основним недоліком цього Закону була повна безвідповідальність засновників, які могли оплатити лише 40 % вартості акцій при створенні акціонерного товариства [24; 13].

Тому Законом 1884 р. було введено обов'язок акціонера повністю сплатити свою часту при створенні товариства [5; 312]. Загалом, Закон 1884 р. містив багато норм щодо правового статусу акціонера, що складають основу сучасного корпоративного права. Зокрема, було визначено, що засновники є акціонерами (не менше) п'ятьох, які складають статут товариства, в якому прописуються їх участь [5; 313]. Також було визначені загальні права акціонера: 1) право на участь у справах товариства; 2) право на прибуток; 3) право на участь в майні при ліквідації товариства [3; 108]. Також Закон вніс інші новели, зокрема було встановлено порядок відповідальності засновників, правління (виконавчого органу) та наглядової ради. Разом з тим мала свій розвиток система корпоративного управління, зокрема, збори акціонерів помітно виходили на першу роль, були більш чітко прописані права та обов'язки правління та наглядової ради. Вперше Законом 1884 р. була приділена увага правам меншості: право на скликання загальних зборів; група акціонерів, що володіла 10 % акцій мала право на звернення до торгового суду з вимогою про ревізію справ товариства; кожен акціонер мав право на позов до суду про визнання недійсним рішення загальних зборів, правління чи наглядової ради [5; 315-317].

Згодом Торгове уложення Німеччини 1897 р. увібрало в себе положення Закону 1884 р., але ввело ще один орган акціонерного товариства – ревізійну комісію та ретельно прописало її права а обов'язки [5; 321].

У 20 ст. було проведено 2 великі реформи акціонерного товариства – 37 та 56 р.. Законом про акціонерні товариства 37 р. було посилено публічний вплив на формування та діяльність акціонерних товариств з огляду а історичні події в нациській Німеччині. Зокрема,

у ст. 70 Закону "Про акціонерні товариства", прийнятого в 1937 р., прямо вказувалося, що правління акціонерного товариства "повинно керуватися свідомістю відповідальності перед загальним благом народу і рейху" [7]. Разом з тим, Законом 1937 р. було вперше детально закріплена система концерного права. Акціонерний закон Німеччини від 06.09.1956 р. (зі змінами та доповненнями) діє по теперішній час і регулює не тільки акціонерні товариства, але і концерни та акціонерні командити.

Зауважимо, що саме в Німеччині виникла одна з найбільш вживаних в бізнесі форм юридичної особи – товариство з обмеженою відповідальністю. На зустрічі бізнесменів Берліну в 1884 р. було вперше сформульовано ідею про створення нової форми товариства, яка могла б задовольнити потреби середнього та малого бізнесу [17; 5-6]. Закон 1892 р. про товариство з обмеженою відповідальністю. Цю форму навіть називали "малим акціонерним товариством" [17; 7]. Закон 1892 р. діє в Німеччині (зрозуміло, в нових редакціях) і до сьогодні. Ця унікальна юридична конструкція – продукт співпраці науковців, підприємців та законодавця – згодом розповсюдилася в світі і є невід'ємною частиною корпоративного права майже всіх цивілізованих країн (за рідким виключенням, наприклад Англії). Зауважимо, що основні положення про ТОВ, які були закладені ще в 1892 р., діють і до сьогодні: основа діяльності ТОВ – це обмежена відповідальність його учасників поряд з відсутністю випуску акцій; порядок формування статутного капіталу ТОВ; прийняття та виключення учасників: особливості припинення діяльності тощо. Варто зазначити, що остання, і найбільш масштабна реформа ТОВ в Німеччині відбулася в 2008 р., з прийняттям Закону Про модернізацію ТОВ та боротьбою із зловживаннями [12]. Аналіз цієї реформи буде окремою темою наших подальших наукових досліджень, тому тут лише зазначимо, основні напрями реформи 2008 р. Головною новелою реформи стало запровадження нової виду ТОВ – міні-ТОВ (в оригіналі тексту – Підприємницьке товариство), яка не є особливою формою товариства, а лише видом ТОВ [22]. Основною відмінністю ТОВ від міні-ТОВ є формування статутного капіталу. Навідміну від ТОВ, де мінімальний статутний капітал становить 25 тис. Євро, для формування міні-ТОВ достатньо всього 1 евро. Втім, законодавець вивів чітку процедуру збільшення статутного капіталу міні-ТОВ до стандарту ТОВ у процесі своєї діяльності [20].

В Німеччині корпоративне право дістало назву права товариств, які діляться на персональні та капіталні. Головною відмінністю між ними є наявність юридичної особи в акціонерних товариствах, акціонерних командитах та товариствах з додатковою відповідальністю, та відсутність у повних та командитних товариствах [24; 1].

Зауважимо, що в Німеччині, на відміну від Англії, немає окремого закону про повні чи командитні товариства, а положення про ці правові форми містяться в Розділі 2 Німецького торгового уложення. Відзначимо, що Як Франція, так і Німеччина, відчують вплив права Європейського Союзу, що буде предметом наших подальших наукових досліджень.

Тепер зупинимось на характеристиці корпоративного права країн Європи, на які найбільше вплинуло німецьке корпоративне право. В Австрії, Швейцарії, Ліхтенштейні та Люксембургу застосовуються всі ті ж юридичні форми корпорацій, що і в Німеччині. Відміна полягає у джерелах та деяких особливостях правового регулювання. Так, в Австрії товариства регулюються 2 Книгою Підприємницького кодексу Австрії (в результаті реформи таку назву з 2007 р. дістав Торговий кодекс Австрії, основу якого складає Торгове уложення Німеччини) [23] та окремі Закони про Акціонерні товариства та Товариство з обмеженою відповідальністю (у останнього, на-

приклад, найбільший мінімальний статутний капітал в Європі – 35 тис. Євро) [18]. у Швейцарії право товариств регулюється Швейцарським Законом Про зобов'язання (що є частиною Цивільного кодексу Швейцарії 1911 р.) [1; 3], в якому включені положення про всі види товариств. В Ліхтенштейні корпоративне право регулюється Законом Про товариства 1926 р, а в Люксембургу – Законом про акціонерні товариства та Законом про товариства з обмеженою відповідальністю [21]. Також Німецьке право суттєво вплинуло на формування японського корпоративного права.

На кінець, коротко розглянемо джерела корпоративного права в деяких країнах Європи. В Італії і в Нідерландах всі види товариств регулюються Цивільним кодексом Італії 1942 р. (розділ 2) та Цивільним кодексом Нідерландів 1992 р. (книга 2). У Чехії – Комерційним кодексом 1991 р. (книга 2). В Іспанії джерелом є Королівський декрет 2010 р., що закріпив консолідований Закон Про компанії 2010 р (об'єднуючи Закони Про корпорації 1989 р., Про публічні корпорації 1988 р., та Про цінні папери 1995 р., а також деякі норми Комерційного кодексу Іспанії щодо повних та командитних товариств). У Польщі та Португалії прийнято кодекси з регулювання корпорацій – Кодекс торговельних товариств Польщі 2000 р. та Кодекс компаній Португалії 1986 р.

Таким чином, Німеччина та Франція є країнами, які найбільше вплинули на регулювання корпоративного права в країнах континентальної системи права. Обидві країни пройшли шлях становлення корпоративного права через прийняття спеціальних законів (у випадку акціонерного права та права ТОВ) та включення норм щодо повних та командитних товариств у відповідні Комерційні кодекси. Втім, на сучасному етапі суттєвою різницею в джерелах регулювання є те, що новий Комерційний кодекс Франції увібрав у себе положення законів про акціонерні товариства та ТОВ, тоді як в Німеччині ці суб'єкти регулюються на рівні окремих законів. Дослідивши джерела регулювання інших країн континентальної системи права ми побачили, що вони неоднорідні, а корпоративне право може регулюватися такими актами: статті комерційного кодексу; статті цивільного кодексу; статті комерційного кодексу та спеціального закону; спеціальний закон; кодекс товариств.

удк 347.626.1

СУДОВИЙ НАКАЗ: ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА ЗАХИСТУ МАЙНОВИХ ПРАВ ПОДРУЖЖА

У статті висвітлено сучасні проблеми нормативного регулювання аліментних правовідносин подружжя в Україні. Проведено аналіз чинного законодавства України, щодо нормативного забезпечення прав подружжя що потребує матеріальної допомоги, тобто нужденного суб'єкта аліментних правовідносин. Спираючись на наукові розробки та результати аналізу норм матеріального та процесуального права, матеріалів правозастосовної практики висунуто гіпотезу щодо можливості захисту майнових прав та інтересів подружжя судовим наказом.

Ключові слова: матеріальне утримання, аліменти, суб'єкти аліментних правовідносин, подружжя, порядок стягнення аліментів, судовий наказ.

В статье освещены современные проблемы нормативного регулирования алиментных правоотношений супругов в Украине. Проведен анализ действующего законодательства Украины относительно нормативного обеспечения прав супруга нуждающегося в материальной помощи, нуждающегося субъекта алиментных правоотношений. Опираясь на научные разработки и результаты анализа норм материального и процессуального права, материалы правоприменительной практики выдвинута гипотеза о возможности защиты имущественных прав и интересов супругов судебным приказом.

Ключевые слова: материальное содержание, алименты, субъекты алиментных правоотношений, супруги, порядок взыскания алиментов, судебный приказ.

The article highlights the current problems Regulatory alimony legal marriage in Ukraine. The analysis of current legislation of Ukraine on legal protection of rights of spouses requiring financial assistance, that is the subject of alimony poor relations. Leaning against scientific developments and results of analysis of norms of financial and judicial right, materials of judicial practice hypothesis is pulled out about possibility of defence of property rights and interests of the married couples by the order of court.

Keywords: financial maintenance, alimonies, subjects of alimentary legal relationships, married couples, order of penalty of alimonies, order of court.

Вступ. Організація Об'єднаних Націй у Загальній декларації прав людини [1], а також у статутах і відповідних документах спеціалізованих установ, проголосила

Подальшого наукового дослідження потребує сучасний стан джерел корпоративного права та виокремлення підходів до розуміння поняття "корпорації" в них.

1. Агеев А.Б. Акционерное законодательство Швейцарии. Постатейный комментарий. – М.: Статут, 2005. – 237 с. 2. Акция и акционерное общество. Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона // Наводиться за: <http://bibliotekar.ru/be/142.htm> 3. Белов В.А. Корпоративное право. Актуальные проблемы теории и практики. – М.: Юрайт, 2009. – 678 с. 4. Гушин В.В. Корпоративное право: учебник. – М.: Эксмо, 2009. – 624 с. 5. Каминка А.И. Акционерные компании. Юридическое исследование. – С.-Пб: Ландау 1902. – Т. I. – 490 с. 6. Лукач И.В. История становления корпоративного права в Англии та США // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2010. – № 83. – С. 43-46. 7. Миронин С. // Как Германия выходила из Великой депрессии // <http://www.contriv.ru/common/3030/> 8. Тарасов И.Т. Учение об акционерных компаниях. – М.: Статут, 2000. – 666 с. 9. Удінцев В.А. История обособления торгового права. – К.: 1900. – 217 с. 10. Code de commerce (France) // Наводиться за: http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?sessionId=54F11FB75FE49F4E9A479F68944E72B2.tpdjo15v_3?idArticle=LEGIARTI000006222344&cidTexte=LEGITEXT000005634379&dateTexte=20111020&categorieLien=id 11. Loi n°66-537 du 24 juillet 1966 sur les sociétés commerciales (France) (втратив чинність) // Наводиться за: http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexteArticle.do?sessionId=54F11FB75FE49F4E9A479F68944E72B2.tpdjo15v_3?idArticle=LEGIARTI000006271561&cidTexte=LEGITEXT000006068288&dateTexte=20001231 12. Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen (MoMiG) // 23.10.2008. 13. Unternehmensgesetzbuch (HaRÄG, BGBl I Nr 2005/120) // Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich. – 2005. – 27.10.2005. – Т.1. 14. Aktiengesellschaft // Наводиться за: <http://www.justlaw.de/rechtsanwalt-goettingen/> 15. Gesellschaftsrecht/Aktiengesellschaft-AG.htm 16. Compagnie des Cent Assoies http://www.geocities.com/weallcamefromsomewhere/company_associates.html 17. Company of One Hundred Associates // http://en.wikipedia.org/wiki/Company_of_One_Hundred_Associates 18. Hachenburg M. Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG): Grosskommentar. – Brelin: 1992. – 191 s. 19. Kurzinformation zur Gesellschaftsgründung // [http://portal.wko.at/wk/format_detail.wk?angid=1&stid=421059&dstdid=940&Brid=517&titel=Gesellschaft%20mit%20beschr%C3%A4nkte%20Haftung%20\(GmbH\)](http://portal.wko.at/wk/format_detail.wk?angid=1&stid=421059&dstdid=940&Brid=517&titel=Gesellschaft%20mit%20beschr%C3%A4nkte%20Haftung%20(GmbH)) 20. Les sociétés commerciales // http://lexinter.net/JF/societes_commerciales.htm 21. Oehlrich M. The German Unternehmensgesellschaft: Entering Regulatory Competition // <http://www.iuscomp.org/gla/literature/oehlrich.html> 22. Société à responsabilité limitée (Luxemburg) [http://de.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A9t%C3%A9_%C3%A0_responsabilit%C3%A9_limit%C3%A9e_\(Luxemburg\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A9t%C3%A9_%C3%A0_responsabilit%C3%A9_limit%C3%A9e_(Luxemburg)) 23. UG (haftungsbeschränkt) // <http://www.existenzgruender.de/selbstaendigkeit/vorbereitung/gruendungswissen/rechtsform/05245/index.php> 24. Unternehmensgesetzbuch (HaRÄG, BGBl I Nr 2005/120) // Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich. – 2005. – 27.10.2005. – Т.1 // https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/BgblAuth/BGBlA_2005_1_120/BGBlA_2005_1_120.html 25. Wilhelm j. Kapitalgesellschaftsrecht. – Berlin.: Gruyter, 2009. – 572 p. // http://books.google.com.ua/books?id=dup_RPL6dolC&pg=PP1&hl=ru&pg=PR4#v=onepage&q&f=false

Надійшла до редколегії 08.02.12

Б. Левківський, канд. юрид. наук

і погодилась з тим, що кожна людина має володіти всіма зазначеними у них правами і свободами без якої б то не було різниці.

